

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D2/1/H.B.-01/1 (İlk İnceleme)

Karar Sayısı : 01-51/514-126

Karar Tarihi : 23.10.2001

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr.Kemal EROL, İsmet CANTÜRK, Necdet KARACEHENNEM, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER, Mustafa PARLAK, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL

B- RAPORTÖRLER: Hakan BİLİR, Bayram Ali GEÇGİL

C- ŞİKAYET EDEN: - Teleon Reklamcılık ve Filmcilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.,
Dr. Eminpaşa Sok. No:20/3 Cağaloğlu/İSTANBUL
- Star Televizyon Hizmetleri A.Ş.
Basın Ekspres Yolu Star Sok. No:2 İkitelli/İSTANBUL
- Boyut Prodüksiyon Ticaret A.Ş.
Basın Ekspres Yolu Star Sok. No:2 İkitelli/İSTANBUL
Vekili: Av. Süheyla ŞEN
Atatürk Blv. 231/10 Kavaklıdere/ANKARA

D- HAKKINDA İLK İNCELEME YAPILANLAR

- Türkiye Futbol Federasyonu,
Konur Sok. No:10 Kızılay/Ankara
- Digital Platform İletişim Hizmetleri A.Ş.,
Cihannuma Mah. Yıldız Cad. No:46 Beşiktaş/İstanbul
- Atlas Yayıncılık ve Ticaret A.Ş.
Çetin Emeç Blv. 2. Cad. No:8-1-2 A. Öveçler/Ankara

E- DOSYA KONUSU: Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi karşılaşmaları yayın haklarının devrine ilişkin yapılan ihale sonrası Türkiye Futbol Federasyonu, Digital Platform İletişim Hizmetleri A.Ş. ile Atlas Yayıncılık ve Tic. A.Ş. tarafından, ihale ve sözleşme koşullarına aykırı olarak ABD dolar kurunun sabitlenmesi suretiyle ihaleye fesat karıştırıldığı ve böylece 4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiği iddiası.

F- İDDİALARIN ÖZETİ: Teleon Reklamcılık ve Filmcilik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Star Televizyon Hizmetleri A.Ş., Boyut Prodüksiyon Ticaret A.Ş. tarafından gönderilen şikayet dilekçesinde özetle;

- Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi karşılaşmalarının (Süper Lig) yayın haklarının devrine ilişkin ihale şartnamesi ve daha sonra imzalanan sözleşme maddelerine rağmen, ihaleyi kazanan konsorsiyumun, sözleşmenin imzalanmasından bir ay bile geçmeden ekonomik krizi bahane ederek ödemeleri aksatmaya ve geciktirmeye başladığı ve bunun akabinde ABD Dolar Kurunu kendisince belirlemiş olduğu bir

bedelden sabitleyerek ödeme yaptığı, yapılan bu uygulamanın Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) tarafından da kabul görerek sözleşme bedelinin yayıncı kuruluş lehine yarı yarıya azaltılmak sureti ile sözleşmenin tadil edildiği,

- Bir önceki yayıncı kuruluş döneminde iki büyük depremin meydana gelmesi ve dekoder satışlarının bu olaydan çok etkilenmesine rağmen, TFF'nin değişen koşullara göre sözleşmenin de değiştirilmesi gerektiği yönündeki teklifi kabul etmediği,

- İhale şartnamesinde; ödemelerin, ödeme günündeki döviz satış kuru üzerinden Türk Lirası olarak yapılması şartının yer alması nedeniyle TFF'nin değişen koşullara göre sözleşme koşullarını değiştirmeyeceğini de bildikleri için ihale sırasında ülkenin içinde bulunduğu ekonomik kriz ortamını ve yeni bir krizin her an çıkabileceği ihtimalini dikkate alarak tekliflerini sunmuş oldukları,

- Kriz çıktığında sözleşme koşullarının değiştirilebileceğini bilselerdi ona göre ihale bedeli teklif edecekleri,

belirtilerek konunun 4054 Sayılı Kanun açısından değerlendirilmesi talep edilmiştir.

G- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 3.7.2001 tarih ve 2850 sayı ile giren başvuru üzerine yapılan inceleme sonucu düzenlenen 16.10.2001 tarih, D2/1/H.B.-01/1 sayılı İlk İnceleme Raporu 19.10.2001 tarih, REK.0.06.00.00/83 sayılı Başkanlık önergesi ile 01-51 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: TFF ve hak sahibi yayıncı kuruluşlar arasında, yayın haklarının devrine ilişkin olarak akdedilen sözleşmenin ödeme koşullarına ilişkin maddesinin, ihale şartnamesine aykırı bir biçimde değiştirilerek ABD dolar kurunun sabitlenmesi eyleminin 4054 sayılı Kanun kapsamında ele alınabilecek bir konu olmadığı, dolayısıyla iddialarla ilgili olarak bir önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı düşünülmektedir.

İ- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

İ.1. İlgili Pazar: Gerek sözleşmenin konusunun Türkiye 1. profesyonel futbol ligi karşılaşmalarının yayın haklarına ilişkin olması gerekse bu müsabakaların nihai tüketici olan izleyiciler, dolayısıyla reklam şirketleri ve yayıncılar açısından diğer müsabakalarla ikame edilebilirliğinin bulunmaması nedeniyle ilgili ürün pazarı, "Türkiye 1. profesyonel futbol ligi karşılaşmalarının yayın hakları" olarak belirlenmiştir. Söz konusu piyasada birinci futbol liginde yer alan tüm kulüplerin karşılaşmalarının yayın haklarını birlikte pazarlayan TFF tekel konumundadır.

29.5.1996 tarihinden itibaren yürürlükte olan havuz sistemi, bütün kulüplerin yayın haklarının seyirciye müsabaka sırasında ya da sonrasında, müsabakanın tamamının ya da belirli bölümlerinin ulaştırılması ayırımı yapılmaksızın tüm çeşitleri ile birlikte tek bir yayın kuruluşuna devredilmesini ve müsabakaların yapıldığı stadlara girme yetkisine tek bir yayın kuruluşunun sahip olmasını öngörmektedir.

Bu şekilde mevcut durumda hak sahibi yayıncı kuruluş Digital Platform İletişim Hizmetleri A.Ş. (Digital Platform) ile Atlas Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. (Atlas) ortaklığı yayın haklarını elinde bulunduran ve stadlara girerek müsabakaları kaydedebilecek tek kuruluş olarak belirlenmiştir.

Öte yandan hak sahibi yayıncı kuruluşun yayın haklarını münhasıran elinde bulundurması karşısında, diğer yayıncı kuruluşların da lig karşılaşmalarına ilişkin yayın yapmaları yayın sözleşmesi ile güvence altına alınmış, özet ve banttan görüntü satışı kaydı ile bir çeşit “alt-lisanslama” sistemi getirilmiştir. Bu şekilde, reklam gelirlerini garanti edebilmek için yayınlarını farklılaştırması gereken kanallar, belirli yayın gün ve saatlerinde, bu görüntülerin yer aldığı programlar hazırlayarak, izlenme oranlarını artırmaya çalışmakta, bu programlar bazında birbirleriyle rekabet etmektedirler.

Yukarıdaki açıklamalar, futbol karşılaşmalarının yayın hakları dışında, TFF ve hak sahibi yayıncı kuruluşlar arasında havuz sözleşmesi imzalanmasından etkilenen, bir ürün piyasasının daha olduğunu göstermektedir.

Yayın haklarının satışı sonrasında doğrudan etkilenen bu piyasa ise, “*Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi Karşılaşmalarının Banda Kaydedilmiş Görüntüleri Piyasası*” olarak tespit edilmiştir.

TFF tarafından yayın hakları hangi yöntemle devredilirse devredilsin yayın haklarını devralan kuruluşlar *Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi Karşılaşmalarının Banda Kaydedilmiş Görüntüleri* pazarında tekel konumuna gelmektedirler.

I.2. Türkiye Futbol Federasyonu ve Yayın Hakları İhalesi

Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi karşılaşmalarının yayın haklarının devri konusunda, TFF tarafından 31.1.2001 tarihinde düzenlenen ihaleyi, Digital Platform ve Atlas ortaklığı kazanmıştır. Bu ihale sonucunda söz konusu ortaklık 2000 - 2001 sezonu ikinci devresi ile 2001 - 2002, 2002 - 2003 ve 2003 - 2004 sezonlarına ait yayın haklarını satın almıştır.

Söz konusu ihaleyi takiben, 2.2.2001 tarihinde TFF ile Digital Platform ve Atlas arasında Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi karşılaşmalarının yayın haklarının devri konusunda sözleşme imzalanmış ve adı geçen teşebbüsler Türkiye Profesyonel 1. Lig karşılaşmalarından her hafta üçünün yurtiçi ve yurtdışına canlı yayın hakkı ile gerek bu üç karşılaşmanın gerekse kalan karşılaşmaların yurt içine ve yurt dışına bant ve/veya özet yayın hakkını elde etmişlerdir.

İmzalanan sözleşmenin “Bedel” başlıklı 4. maddesi ve “Ödeme Şekli” başlıklı 5. maddesinde, tarafların devraldıkları haklara istinaden yapacakları ödemelere ilişkin bilgiler yer almaktadır. Bu madde ile ödemelerin efektif olarak ABD Doları ya da fiili ödeme tarihindeki T.C. Merkez Bankası Döviz Kuru üzerinden Türk Lirası olarak yapılabileceği hükme bağlanmıştır.

6.6.2001 tarihinde TFF ve Digital Platform arasında ek bir sözleşme imzalanmıştır. Söz konusu sözleşmede aynen “*Taraflar arasında 2.2.2001 tarihinde imzalanan sözleşmenin ifasının hemen başında Türkiye’de yaşanan ve döviz kurlarında önceden görülmeyen (hükümet tarafından açıklanan çığpaya bağlanmış kur sisteminin terkine sebebiyet veren) yüksek miktardaki artış ve yüksek oranlı devalüasyon, sözleşmeyi yayıncı bakımından çekilmez hale getirmiştir.*

Bu tarihten itibaren taraflar ve klüpler arasında yapılan görüşmeler sonucunda tüm ilgili taraflar, sözleşmenin 5. maddesinin sondan 3.üncü paragrafında düzenlenen “ödemeler, efektif olarak Amerikan Doları bazında yada fiili ödeme tarihindeki T.C.

Merkez Bankası döviz kuru üzerinden Türk Lirası olarak yapılabilir” hükmünden sonra gelmek üzere sözleşmenin aşağıda yazılı şekilde tadil edilmesine karar verilmiştir.

Buna göre;

1- Mezkur sözleşmede 01.03.2001- 01.12.2001 tarihleri arasında yayıncı tarafça yapılması kararlaştırılmış ödemeler bakımından, USD kuru, 01.03.2001 tarihinden geçerli olmak üzere 750.000.-TL. olarak sabitlemiştir.

Bu maddede belirlenmiş sabit kur rakamı üzerinden, geçmişe dönük olarak yapılacak hesap ve takas mahsup işlemi sonucunda yayıncı tarafın Federasyona borçlu kalması durumunda yayıncı taraf borçlu kaldığı tutarı Federasyona ödeyecektir.

2- Mezkur sözleşmede 01.01.2002 tarihinden sonra yayıncı tarafça yapılması kararlaştırılmış ödemeler bakımından, USD kuru cari kurdur. Ancak cari kur ile yapılacak söz konusu ödemelerde (Digitürk futbol abonelerinin toplam sayısı 825.000.- ulaşana dek) %20 iskonto oranı uygulanacaktır. Abone sayısının hesabında bireysel abone sözleşmeleri 1 kat sayısı ile işyeri abone sözleşmeleri ise 4 kat sayısı ile çarpılır...” ifadeleri yer almaktadır.

Diğer tarafından TFF, 3.7.1992 tarihinde yürürlüğe giren 3813 sayılı “Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yasa” ile özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip ve özerk olarak kurulmuştur.

TFF, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’na tabi değildir. Dolayısıyla yayın haklarının ihale yöntemi kullanılarak devredilmesi, TFF açısından yasal bir zorunluluk olmayıp iradi bir seçimdir.

I.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Şikayet dilekçesinde, TFF ve hak sahibi yayıncı kuruluşlar arasında imzalanan sözleşmenin hükümlerinin, ihale şartnamesine aykırı olarak değiştirildiği ve bunun ihale sürecinde yer alanlar ve almak isteyenler açısından rekabetin kısıtlanması olarak değerlendirilmesi gerektiği, çünkü ihale şartnamesinde ilan edilen şartların değişebileceğinin bilinmesi halinde, diğer teşebbüslerin de tutumlarının daha farklı olacağı ifade edilmektedir.

Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, TFF açısından yasal bir zorunluluk olmadığı halde, iradi bir seçimle Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi karşılaşmalarının yayın haklarının ihale yöntemi kullanılarak devri yoluna gidilmiş olduğu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamına da girmeyen bu ihale işlemi sırasında, İhale Şartnamesi'nde belirlenen ödeme şartları ile diğer hususların, ihale öncesi herkese eşit şekilde uygulandığı ve duyurulduğu anlaşılmıştır. Dolayısıyla ihaleye girerek yarışan katılımcılar arasında şartları eşit olan bir ihale düzenlendiğinden hakkın devri sırasında herhangi bir ayrımcılık söz konusu değildir. Şikayetçiler her ne kadar ihale şartnamesinde ilan edilmiş olan yeni bir ödeme koşulunun ek sözleşme ile kararlaştırılmış olmasının 4054 sayılı Kanun'a aykırı olduğunu ileri sürmüşlerse de, döviz kurlarında önceden öngörülmeyen olağanüstü artış gerekçesiyle taraflar arasında varılan bu anlaşmanın 4054 sayılı Kanun kapsamında bir ihlal olarak değerlendirilmesine imkan bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

J- SONUÇ

Teleon Reklamcılık ve Filmcilik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Star Televizyon Hizmetleri A.Ş. ve Boyut Prodüksiyon Ticaret A.Ş.'nin, TFF ve hak sahibi yayıncı kuruluşlar arasında, yayın haklarının devrine ilişkin olarak akdedilen sözleşmenin ödeme koşullarına ilişkin maddesinin, ihale şartnamesine aykırı bir biçimde değiştirilerek ABD Dolar kurunun sabitlenmesi konusundaki şikayetleri incelenmiş olup, yapılan değerlendirmeler sonucunda, şikayet konusunun 4054 sayılı Kanun kapsamında bir ihlal olarak değerlendirilemeyeceğine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.